

JP -1024/11-46

REPUBLIKA HRVATSKA
VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
ZAGREB

1. ODLUKA JE OVRŠNA DANA 16.5.2018
2. ODLUKA JE PRAVOMOĆNA DANA 12.12.2017.

TRGOVAČKI SUD U VARAŽDINU
one 19.3.2018

TRGOVAČKI SUD
15.01.2018
PRIMLJENO

UPISNIČAR:

U IME REPUBLIKE HRVATSKE

PRESUDA

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Dubravke Matas, predsjednice vijeća, Mladena Šimundića, suca izvjestitelja i Lenke Čorić, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja JASMINKA d.o.o. za faktoring, Savska cesta 41, Zagreb, OIB 77805504491, kojeg zastupa punomoćnik Josip Demo, odvjetnik u Odvjetničkom društvu Juranović i dr. j.t.d. iz Nove Gradiške, Slavonskih graničara 8/I, protiv tuženika PLODINE d.d. za trgovinu i usluge, Rijeka, Ružičeva 29, OIB 92510683607, kojeg zastupa punomoćnica Nevenka Volf Gruden, odvjetnica iz Rijeke, Školjić 10, radi naknade štete, odlučujući o tužnikovoj žalbi protiv presude Trgovačkog suda u Varaždinu poslovni broj P-1024/11-35 od 27. veljače 2014., u sjednici vijeća održanoj 12. prosinca 2017.

presudio je

Preinačava se presuda Trgovačkog suda u Varaždinu poslovni broj P-1024/11-35 od 27. veljače 2014. i sudi:

I. Odbija se tužitelj s tužbenim zahtjevom koji glasi:

„Nalaže se tuženiku PLODINE d.d. za trgovinu i usluge, Rijeka, Ružičeva 29, OIB: 92510683607, isplatiti tužitelju JASMINKA d.o.o. za faktoring, Savska cesta 41, Zagreb, (sada JASMINKA d.o.o. Samobor, Vladimira Nazora 38) OIB 29551422308 na ime naknade štete iznos od 1.326.357,41 kn zajedno sa zateznim kamatama koje po godišnjoj stopi koja se određuje uvećanjem eskontne stope HNB koja je vrijedila zadnjeg dana polugodišta koje je prethodilo tekućem polugodištu za pet postotnih poena, teku od dana donošenja prvostupanjske presude do isplate, u roku od 8 dana.“

II. Nalaže se tužitelju Jasminka d.o.o. za faktoring, Savska cesta 41, Zagreb, (sada Jasminka d.o.o. Samobor, Vladimira Nazora 38) OIB 29551422308 u roku 8 dana platiti tuženiku PLODINE d.d. za trgovinu i usluge, Rijeka, Ružičeva 29, OIB 92510683607, trošak parničnog postupka u iznosu od 146.772,50 kn (stočetrdesetšestisućasedamstosedamdeset-dvije kune i pedeset lipa).

III. Odbija se kao neosnovan tuženikov zahtjev da mu tužitelj plati trošak postupka u daljnjem iznosu od 78.987,50 kn.

Obrazloženje

Presudom Trgovačkog suda u Varaždinu poslovni broj P-1024/11-35 od 27. veljače 2014. naloženo je tuženiku platiti tužitelju utuženi iznos (točka I. izreke), kao i troškove parničnog postupka (točka II. izreke). U bitnome, prvostupanjski sud zaključuje kako je tužitelj imao založno pravo na jabukama koje su se nalazile u skladištu društva Natura agro d.o.o. u stečaju prema odredbama Ovršnog zakona („Narodne novine“ broj 112/12), da je to založno pravo bilo upisano u upisnik založnih prava te da je za to tuženik morao znati. Prvostupanjski sud navodi kako je prema čl. 19. Zakona o upisniku sudskih i javnobilježničkih osiguranja („Narodne novine“ broj 121/05; dalje: Zakon o upisniku) zabranjeno otuđenje i opterećenje tih jabuka kao predmeta zaloga. Kako je tuženik kupio jabuke od društva Natura agro d.o.o. nakon upisa založnog prava, on je za to morao znati, pa je stoga odgovoran za štetu koja je nastala tužitelju, primjenom čl. 1046. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj: 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15; dalje: ZOO).

Protiv presude žalbu je podnio tuženik, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava. U bitnome ukazuje na to da je društvo Natura agro d.o.o. jabuke prodavalo i drugim kupcima, da se evidencija nije vodila po rashladnim komorama niti je moguće utvrditi koja je jabuka prodana kojem kupcu. Ukazuje kako se sud poziva na odredbe Ovršnog zakona koji nije bio na snazi u trenutku sklapanja ugovora o osiguranju, kao i na to da se u ovom slučaju treba primijeniti odredba čl. 6. st. 2. t. 2. te čl. 38. Zakona o upisniku, prema kojima je prodaja valjana. Ukazuje da je tuženik platio kupljene jabuke, a sud nije dokazao niti visinu štete, posebno imajući u vidu da je u to razdoblje tuženik kupovao i jabuke drugih sorti te jabuke II klase, a ne samo jabuke I klase na kojima je postojalo pravo zaloga. Predlaže presudu ukinuti, odnosno preinačiti, uz naknadu troškova parničnog postupka.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Žalba je osnovana.

Pobijana odluka ispitana je u granicama razloga navedenih u žalbi sukladno čl. 365. st. 2. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 i 89/14; dalje: ZPP), pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a te u odnosu na pravilnu primjenu materijalnog prava.

Prvenstveno, valja ukazati kako je činjenično stanje u ovom predmetu djelomično pogrešno utvrđeno. Naime, sud je naložio tuženiku plaćanje naknade štete u visini koja odgovara visini cijene koju je tuženik platio društvu Natura agro d.o.o. od 17. siječnja 2011. za kupljenu robu, smatrajući kako je tuženik kupio upravo jabuke, na kojima tužitelj ima založno pravo i za koje vrijedi zabrana raspolaganja.

Ovaj sud ukazuje kako su založnim pravom bile obuhvaćene isključivo jabuke prve klase, vrste pink I (pravilno: pink lady), idared, jonagold, greni smith (pravilno granny smith), zlatni delišes, fuji i breabum. S druge strane, tuženik je kupio i jabuke druge klase, zatim jabuke vrste mutsu te jabuka c.p. Dakle, u ukupnom iznosu od 1.326.357,41 kn nedvojbeno su

uključene i druge vrste jabuka, kao i druga klasa jabuka, različite od onih na kojima je tužitelj imao upisano založno pravo.

Prema tome, čak i kada bi postojala odgovornost tuženika za naknadu štete, ona ne bi mogla biti utvrđena u visini od 1.326.357,41 kn, kako to smatra prvostupanjski sud.

Isto tako, tuženik pravilno ukazuje i da je prvostupanjski sud trebao primijeniti odredbe Ovršnog zakona („Narodne novine“ broj: 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 i 67/08; u daljnjem tekstu: OZ), jer je u vrijeme sklapanja Sporazuma o osiguranju potraživanja zasnivanjem založnog prava (4. siječnja 2011.) još nije bio donesen Ovršni zakon iz 2012., na koji se taj sud poziva.

Međutim, ove okolnosti u konkretnom slučaju nisu od utjecaja na ishod spora, jer neosnovanost tužbenog zahtjeva u odnosu na ovog tuženika proizlazi upravo iz navoda tužbe i isprava koje je dostavio tužitelj, iz razloga kako slijedi.

Prema čl. 4. Sporazuma o osiguranju (str. 4.-5. spisa) te sukladno prijedlogu za glavni upis (str. 9. spisa) vidljivo je da predmet osiguranja predstavlja založno pravo na ukupnosti stvari (jabuke) koje pripadaju protivniku osiguranja, odnosno dužniku, a koje se nalaze u točno određenom prostoru (skladište 14. i 15.). Ovakav opis predmeta zaloga sukladan je odredbi čl. 6. st. 1. t. 2. vezano za čl. 38. Zakona o upisniku, što proizvodi točno određene pravne posljedice. Naime, prema odredbi čl. 38. st. 1. Zakona o upisniku, stranke mogu zasnovati lebdeće založno pravo na ukupnosti svih pokretnina ili samo pokretnina određene vrste (npr. određene vrste robe, zaliha, pogonskog materijala, rezervnih dijelova, namještaja, opreme određene vrste, alata i sl.) koje se nalaze u ili na određenom prostoru (npr. skladištu, stovarištu, spremištu, silosu, pogonu, drugim poslovnim prostorijama ili prostorima) u vlasništvu protivnika osiguranja ili koje protivnik osiguranja koristi po nekoj drugoj pravnoj osnovi.

Četiri su bitne posljedice takvog lebdećeg založnog prava regulirane u čl. 38. st. 2. i 4. Zakona o upisniku, važne za donošenje odluke u ovom predmetu:

- pri provedbi takvog osiguranja pokretnine se posebno ne popisuju niti se na drugi način pojedinačno određuju,
- protivnik osiguranja, odnosno dužnik ovlašten je otuđivati tako založene pokretnine,
- založno pravo na tim pokretninama prestaje njihovom predajom trećemu ili njihovim odnošenjem iz ili s određenog prostora, a
- protivnik osiguranja, odnosno dužnik dužan je uredno nadomještati otuđene ili odnesene pokretnine, prema prirodi svoje djelatnosti, osim ako u sporazumu nije drugačije određeno.

Dakle, lebdeće založno pravo predstavlja iznimku od primjene odredbi o zabrani otuđenja i opterećenja iz čl. 19. Zakona o upisniku, jer je dužnik ovlašten otuđiti tako založene pokretnine (čl. 38. st. 4. Zakona o upisniku), u kojem slučaju založno pravo prestaje predajom trećoj osobi i/ili odnošenjem iz prostora. S obzirom na to da se radi o izričitim zakonskim odredbama, stranke ih ne mogu mijenjati svojim sporazumom (osim obveze dužnika da uredno nadomjesti otuđene ili odnesene pokretnine).

Slijedom navedenog, tuženik je zakonito stekao predmetne jabuke, a trenutkom predaje jabuka tuženiku prestalo je tužiteljevo založno pravo. Stoga u ovom postupku ne postoji element protupravnosti koji bi za posljedicu imao odgovornost tuženika kao kupca za bilo kakvu naknadu štete do koje bi došlo iz razloga što mu je dužnik prodao založene pokretnine.

Slijedom navedenog, prvostupanjska je presuda preinačena (čl. 373. t. 3. ZPP-a), a tužbeni je zahtjev odbijen.

U odluci o troškovima postupka ovaj je sud primijenio odredbe čl. 154. st. 1., čl. 155. st. 1. i čl. 166. st. 2. ZPP-a, odredbe Tarife o nagradama i naknadi troškova odvjetnika („Narodne novine“ broj: 142/12, 103/14 i 118/14) kao i Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“ broj: 74/95, 57/96, 137/02, 125/11, 112/12 i 157/13) i Tarifu sudskih pristojbi.

Primjenom tih odredbi tuženiku su dosuđeni troškovi:

- odgovor na tužbu u iznosu od 20.000,00 kn (Tbr. 8. t. 1. Tarife)
- ročište 31. listopada 2012. u iznosu od 20.000,00 kn (Tbr. 9. t. 1. Tarife)
- ročište 1. listopada 2013. u iznosu od 20.000,00 kn (Tbr. 9. t. 1. Tarife)
- podnesak od 9. listopada 2013. u iznosu od 500,00 kn (Tbr. 8. t. 3. Tarife)
- podnesak 24. listopada 2013. u iznosu od 500,00 kn (Tbr. 8. t. 3. Tarife)
- ročište 30. listopada 2013. u iznosu od 13.270,00 kn (Tbr. 9. t. 1. Tarife)
- ročište 3. prosinca 2013. u iznosu od 13.270,00 kn (Tbr. 9. t. 1. Tarife)
- ročište 23. siječnja 2014. u iznosu od 13.270,00 kn (Tbr. 9. t. 1. Tarife)
- sudske pristojbe za odgovor na žalbu u iznosu od 2.500,00 kn
- PDV 25%

Tuženiku nisu priznati troškovi podnesaka od 9. listopada 2013. i 24. studenog 2013. preko iznosa od 500,00 kn, jer se ne radi o taksativno navedenim podnescima iz Tbr. 8. t. 1. Tarife, već o ostalim podnescima navedenim u Tbr. 8. t. 3. Tarife, za koje je predviđena nagrada ne veća od 500,00 kn.

Nadalje, troškovi za ročišta održana nakon djelomičnog povlačenja tužbe obračunata su primjenom Tbr. 7. t. 1. Tarife, u odnosu na sniženi tužbeni zahtjev (za troškove zastupanja u punom iznosu stranci pripada 13.270,00 kn umjesto zatraženih 20.000,00 kn).

Osim toga, tuženiku nije priznat niti zatraženi trošak pristojbe na prvostupanjsku odluku u iznosu od 5.000,00 kn, jer isti prethodno snosi tužitelj.

Dakle, tuženiku su priznati troškovi zastupanja u postupku pred prvostupanjskim sudom u iznosu od 100.810,00 kn; pripadajući PDV u iznosu od 25.202,50 kn kao i trošak pristojbe za odgovor na tužbu u iznosu od 2.500,00 kn, odnosno ukupno 128.512,50 kn, dok je istovremeno odbijen s viškom zahtjeva za trošak u iznosu od 78.987,50 kn.

Što se tiče troškova žalbenog postupka, tuženiku je priznat zatraženi iznos sastava žalbe (13.260,00 kn) uvećano za PDV, jer je isti u okvirima Tbr. 10. t. 1. Tarife, kao i trošak sudske pristojbe na žalbu u iznosu od 5.000,00 kn.

78 Pž-1072/2015-1

Slijedom navedenog, tužitelju je naloženo platiti tuženiku trošak parničnog postupka u iznosu od 146.772,50 kn, dok je tuženik odbijen sa zahtjevom za isplatu troškova postupka u iznosu od 78.987,50 kn.

Zagreb, 12. prosinca 2017.

Predsjednica vijeća
Dubravka Matas, v. r.

Za točnost otpravka – ovlašteni službenik
Brankica Curman

B. B. 0196/jc

